

निर्वाचन आचारसंहिता कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७९

प्रस्तावना: निर्वाचन आचारसंहिताको कार्यान्वयनलाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक भएकोले,

निर्वाचन आयोग ऐन, २०७३ को दफा ५० ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी निर्वाचन आयोगले यो कार्यविधि बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस कार्यविधिको नाम “निर्वाचन आचारसंहिता कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७९” रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-

(क) “आचारसंहिता” भन्नाले आयोगले जारी गरेको निर्वाचन आचार संहिता, २०७८ सम्भन्नु पर्छ ।

(ख) “आयुक्त” भन्नाले आयोगको प्रमुख निर्वाचन आयुक्त वा निर्वाचन आयुक्त सम्भन्नु पर्छ ।

(ग) “आयोग” भन्नाले नेपालको संविधानको धारा २४५ बमोजिमको निर्वाचन आयोग सम्भन्नु पर्छ ।

(घ) “उपसमिति” भन्नाले आचारसंहिताको दफा २३ को उपदफा (२) बमोजिम गठन भएको उपसमिति सम्भन्नु पर्छ ।

(ङ) “ऐन” भन्नाले निर्वाचन आयोग ऐन, २०७३ सम्भन्नु पर्छ ।

(च) “निर्वाचन अधिकृत” भन्नाले सम्बन्धित मुख्य निर्वाचन अधिकृत वा निर्वाचन अधिकृत सम्भन्नु पर्छ ।

(छ) “समिति” भन्नाले आचारसंहिताको दफा २३ बमोजिमको केन्द्रीय आचारसंहिता अनुगमन समिति सम्भन्नु पर्छ ।

परिच्छेद-२

उजुरी व्यवस्थापन तथा कारबाही

३. उजुरी दिन सक्ने : (१) कसैले आचारसंहिता उल्लङ्घन गरेमा जुनसुकै व्यक्तिले आचारसंहिताको दफा ३९ बमोजिम उजुरी दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम उजुर दिँदा आचारसंहिता उल्लङ्घन सम्बन्धी फोटो, भिडियो लगायतका उपलब्ध भएसम्मका प्रमाण समेत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम कुनै निकायमा त्यस्तो उजुरी प्राप्त भएमा आयोग, निर्वाचन अधिकृत, अनुगमनकर्ता वा अनुगमन अधिकृतलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त उजुरी आचारसंहिताको अनुसूची-४ बमोजिमको ढाँचामा प्राप्त नभई मौखिक, सामाजिक सञ्जाल, इमेल, आयोगको टोल फ्रि नम्बर वा अन्य कुनै तरिकाले प्राप्त भएमा उजुरी प्राप्त गर्ने निकाय वा पदाधिकारीले त्यस्तो उजुरी अभिलेख गरी सो सम्बन्धी कारवाही अघि बढाउनु पर्नेछ ।

४. उजुरी दर्ता तथा प्रमाण सङ्कलन: (१) दफा ३ बमोजिम आयोगमा उजुरी परेमा समितिको सदस्य-सचिवले त्यस्तो उजुरी दर्ता गरी उपसमिति समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पेश भएको उजुरी सम्बन्धमा उपसमितिले आवश्यक छानविन गरी सिफारिस सहित समिति समक्ष पेश गर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम समिति समक्ष सिफारिस गर्नु अघि उपसमितिले थप प्रमाण सङ्कलन गर्नु पर्ने भएमा छिटो माध्यमबाट सङ्कलन गर्नु पर्नेछ ।

(४) दफा ३ बमोजिम निर्वाचन अधिकृत समक्ष उजुरी परेमा निजले त्यस्तो उजुरी दर्ता गरी आवश्यकता अनुसार थप छानविन तथा प्रमाण सङ्कलन गर्नु पर्नेछ ।

(५) दफा ३ बमोजिम निर्वाचन कार्यालयमा उजुरी प्राप्त भएमा सम्बन्धित कर्मचारीले त्यस्तो उजुरी तत्कालै निर्वाचन अधिकृत समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(६) दफा ३ बमोजिम अनुगमन अधिकृत वा अनुगमनकर्ता समक्ष उजुरी परेमा त्यस्तो उजुरी सम्बन्धमा त्यस्तो अनुगमन अधिकृत वा अनुगमनकर्ताले आवश्यकता अनुसार थप छानविन तथा प्रमाण सङ्कलन समेत गरी यथाशीघ्र आयोग वा निर्वाचन अधिकृतलाई प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(७) यस दफा बमोजिम प्रमाण सङ्कलन गर्दा फोटो, अडियो, भिडियो वा अन्य जुनसुकै माध्यमको प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

५. अन्य माध्यमबाट जानकारी लिन सकिने : (१) दफा ४ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कसैले आचारसंहिता उल्लङ्घन गरेको सम्बन्धमा आम सञ्चार माध्यम, सामाजिक सञ्जाल वा अन्य जुनसुकै माध्यमबाट समेत जानकारी लिई समिति, उपसमिति, निर्वाचन अधिकृत, अनुगमनकर्ता वा अनुगमन अधिकृतले सोको अभिलेख राख्न, सो सम्बन्धमा थप प्रमाण सङ्कलन गर्न तथा कारवाही गर्न सक्नेछ ।

(२) आयुक्त, समितिका पदाधिकारी, अनुगमनकर्ता वा अनुगमन अधिकृतले निर्वाचनको अनुगमनको क्रममा कसैले आचारसंहिता उल्लङ्घन हुने काम गरेको पाएमा र सो विषय सच्याउन मिल्ने भएमा तत्काल सच्याउन आदेश दिन तथा सो सम्बन्धी प्रमाण सङ्कलन गरी कारवाहीको प्रक्रिया अघि बढाउन सक्नेछ ।

६. स्पष्टीकरण माग गर्ने : (१) आयोगमा दफा ३ बमोजिम परेको उजुरी वा दफा ५ बमोजिम प्राप्त जानकारीको आधारमा कसैले आचारसंहिता उल्लङ्घन गरेको देखिएमा आयोग, समिति, आयोगले तोकेको आयुक्तले आचारसंहिता उल्लङ्घन गर्ने निकाय, पदाधिकारी, राजनीतिक दल, उम्मेदवार वा अन्य व्यक्तिलाई समय तोकी स्पष्टीकरण माग गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम स्पष्टीकरण पेश भएमा उपसमितिले सोको विश्लेषण गरी तथा स्पष्टीकरण पेश नभएमा सोही व्यहोरा उल्लेख गरी समिति समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) निर्वाचन अधिकृत समक्ष दफा ३ बमोजिम परेको उजुरी वा दफा ५ बमोजिम प्राप्त भएको जानकारीको आधारमा कसैले आचारसंहिता उल्लङ्घन गरेको देखिएमा निर्वाचन अधिकृतले आचारसंहिता उल्लङ्घन गर्ने निकाय, पदाधिकारी, राजनीतिक दल, उम्मेदवार वा अन्य व्यक्तिलाई समय तोकी स्पष्टीकरण माग गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम स्पष्टीकरण पेश भएमा निर्वाचन अधिकृतले सोको विश्लेषण गरी तथा स्पष्टीकरण पेश नभएमा सोही व्यहोरा सहितको विवरण जिल्ला आचारसंहिता अनुगमन समिति वा स्थानीय तह आचारसंहिता अनुगमन समितिमा पेश गर्नु पर्नेछ र सो समितिले सम्बन्धित निकाय, पदाधिकारी, राजनीतिक दल, उम्मेदवार वा अन्य व्यक्तिलाई आचारसंहिता पालनाको लागि आदेश दिन सक्नेछ ।

(५) उपदफा (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उपदफा (३) बमोजिम पेश भएको स्पष्टीकरण पेश भएमा सोको विश्लेषण गर्दा तथा स्पष्टीकरण पेश नभएमा प्राप्त उजुरी, जानकारी तथा अन्य सबुद प्रमाणको विश्लेषण गर्दा आचारसंहिता उल्लङ्घन भएको देखिएमा आवश्यक कारवाहीको लागि जिल्ला आचारसंहिता अनुगमन समिति वा स्थानीय तह आचारसंहिता अनुगमन समितिले आयोगमा पठाउनु पर्नेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम पेश भएको विषयमा उपसमितिले आवश्यक छानबिन गरी आफ्नो सिफारिस सहित समितिमा पेश गर्नु गर्नु पर्नेछ ।

७. आदेश दिने : (१) दफा ६ बमोजिम पेश भएको विषयमा थप प्रमाण सङ्कलन गर्नु पर्ने देखिएमा समितिले उपसमिति, निर्वाचन अधिकृत, जिल्ला आचारसंहिता अनुगमन समिति वा स्थानीय तह आचारसंहिता अनुगमन समितिलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) दफा ६ बमोजिम पेश भएको वा कुनै माध्यमबाट आयोग वा समितिमा उजुरी वा जानकारी प्राप्त भएको आधारमा कसैले आचारसंहिता उल्लङ्घन गरेको देखिएमा आयोग, आयुक्त, समिति, अनुगमनकर्ता, निर्वाचन अधिकृत, जिल्ला आचारसंहिता अनुगमन समिति, स्थानीय तह आचारसंहिता अनुगमन समिति वा अनुगमन अधिकृतले सम्बन्धित निकाय, पदाधिकारी, राजनीतिक दल, उम्मेदवार वा अन्य व्यक्तिलाई आचारसंहिता उल्लङ्घन सम्बन्धी कार्य तत्काल रोक्न वा बदर गर्न आदेश दिनु पर्नेछ ।

८. आयोगमा पेश गर्ने : दफा ६ को उपदफा (२) वा (५) बमोजिम पेश भएको वा प्राप्त भएको विषयमा समितिले आवश्यक विश्लेषण गरी सम्बन्धित निकाय, पदाधिकारी, राजनीतिक दल, उम्मेदवार वा अन्य व्यक्तिले आचारसंहिता उल्लङ्घन गरेको देखेमा आवश्यक कारवाहीको लागि आयोग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

९. आयोगले कारवाही गर्न सक्ने : (१) दफा ८ बमोजिम पेश भएको विषयमा आयोगले विश्लेषण गर्दा कुनै निकाय, पदाधिकारी, राजनीतिक दल, उम्मेदवार वा व्यक्तिले आचारसंहिता उल्लङ्घन गरेको ठहर गरेमा त्यस्तो निकाय, पदाधिकारी, राजनीतिक दल, उम्मेदवार वा व्यक्तिलाई ऐनको दफा २३ बमोजिम कारवाही गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त विवरण विश्लेषण गर्दा कुनै उम्मेदवारले निर्वाचन आचारसंहिता उल्लङ्घन गरेको कारणबाट निर्वाचन स्वतन्त्र, स्वच्छ र धाँधलीरहित तवरबाट हुन नसक्ने भई उम्मेदवारी रद्द गर्नु पर्ने अवस्था देखिएमा आयोगले सम्बन्धित उम्मेदवारलाई निश्चित अवधि तोक्यो सफाई पेश गर्न मौका दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम सम्बन्धित उम्मेदवारले सफाई पेश नगरेमा वा निजले पेश गरेको सफाई चित्त बुझ्दो नभएमा आयोगले ऐनको दफा २३ को उपदफा (३) बमोजिम त्यस्तो उम्मेदवारको उम्मेदवारी रद्द गर्न सक्नेछ ।

१०. विवरण गोप्य राख्न सक्ने : कसैले आचारसंहिता उल्लङ्घन गरेको व्यहोराको उजुरी वा जानकारी दिँदा वा सो सम्बन्धी प्रमाण उपलब्ध गराउँदा आफ्नो नाम नामेसी समेतका विवरण गोप्य राख्न चाहेमा आयोगको सचिवालय, निर्वाचन अधिकृत, अनुगमनकर्ता वा अनुगमन अधिकृतले त्यस्तो उजुरी वा जानकारी उपलब्ध गराउने व्यक्तिको व्यक्तिगत विवरण गोप्य रहने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

११. तामेलीमा राख्न सक्ने : (१) यस कार्यविधि बमोजिम कसैले आचारसंहिता उल्लङ्घन गरेको भनी आयोग वा निर्वाचन अधिकृत समक्ष प्राप्त भएको उजुरी वा जानकारी सम्बन्धमा छानबिन गर्दा त्यस्तो उजुरी वा जानकारी तथ्यमा आधारित नदेखिएमा आयोग, समिति, निर्वाचन अधिकृत, जिल्ला आचारसंहिता अनुगमन समिति वा स्थानीय तह आचारसंहिता अनुगमन समितिले त्यस्तो उजुरी वा जानकारीलाई तामेलीमा राख्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आयोग वा निर्वाचन अधिकृत समक्ष प्राप्त भएको उजुरी सम्बन्धमा प्रारम्भिक छानबिन गर्दा उजुरी तथ्यमा आधारित नदेखिएमा समितिको संयोजक वा निर्वाचन अधिकृतले त्यस्तो उजुरी तामेलीमा राख्ने आदेश दिन सक्नेछ । यसरी तामेलीमा राखिएको विवरण त्यस पछि हुने समिति, जिल्ला आचारसंहिता अनुगमन समिति वा स्थानीय तह आचारसंहिता अनुगमन समितिमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

१२. कारवाहीको विवरण सार्वजनिक गर्ने : आचारसंहिता उल्लङ्घन गरेको सम्बन्धमा ऐन बमोजिम आयोगले गरेको कारवाहीको विवरण आयोगको वेबसाइट मार्फत सार्वजनिक गरिनेछ ।

परिच्छेद-३

विविध

१३. अनुगमन अधिकृतले अनुगमन गर्ने : (१) स्थानीय तह निर्वाचनमा निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयमा खटिएको सहायक निर्वाचन अधिकृतले अनुगमन अधिकृतको रूपमा आचारसंहिता पालनाको विषयमा नियमित रूपमा अनुगमन गरी आचारसंहिता पालना गर्न लगाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गरेको अनुगमन सम्बन्धी विवरण अनुगमन अधिकृतले प्रत्येक दिन निर्वाचन अधिकृतलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

१४. अनुगमनको लागि खटाउन सक्ने : (१) आचार संहिताको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि अनुगमन गर्न तथा सम्बन्धित निकाय तथा अधिकारीहरु बीच समन्वय कायम गर्नको लागि आयोगले आयुक्त, समितिका पदाधिकारी वा राजपत्राङ्कित विशिष्ट श्रेणी वा प्रथम श्रेणीको कर्मचारीको नेतृत्वमा अनुगमन टोली खटाउन सक्नेछ ।

(२) आचार संहिताको कार्यान्वयनको सम्बन्धमा अनुगमन गर्न तथा सो सम्बन्धी विषयमा समन्वय कायम गर्नको लागि आयोगले प्रदेश सरकारको प्रमुख सचिव वा सचिवलाई अनुगमनकर्ताको रूपमा जिम्मेवारी दिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिमका पदाधिकारीले आचारसंहिता कार्यान्वयनको विषयमा अनुगमन गरी परेका समस्या तत्काल संवोधन गर्नुको साथै आचारसंहिता उल्लङ्घनका घटना भएको पाएमा तत्काल कारवाही अघि बढाउनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) वा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आचार संहिता उल्लङ्घनको विषयमा अनुगमन गर्न तत्काल अनुगमनकर्ता खटाउन आवश्यक भएमा समितिको संयोजकले जुनसुकै श्रेणी वा तहको कर्मचारीलाई खटाउन सक्नेछ । यसरी अनुगमनकर्ता खटाएको जानकारी आयोगमा गराउनु पर्नेछ ।

१५. सूक्ष्म अनुगमन गराउन सक्ने : (१) आचारसंहिता उल्लङ्घन भएको जानकारी प्राप्त भएको वा आचारसंहिता उल्लङ्घन हुने सम्भावना देखिएको क्षेत्रमा सो सम्बन्धमा सूक्ष्म अनुगमन गर्न आयोगले सूक्ष्म अनुगमनकर्ता खटाउन सक्नेछ ।

(२) दफा १४ को उपदफा (१) बमोजिमको अनुगमन टोलीको प्रत्यक्ष निगरानीमा रहने गरी आचारसंहिता उल्लङ्घन सम्बन्धी विषयमा जानकारी सङ्कलन गर्न सूक्ष्म अनुगमनकर्ता समेत खटाउन सकिनेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम खटाइने सूक्ष्म अनुगमनकर्ताको पहिचान गोप्य राख्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम खटिएको सूक्ष्म अनुगमनकर्ताले आफू खटिएको स्थानमा गोप्य रूपमा विवरण सङ्कलन गरी आयोग वा अनुगमनकर्ता समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ । यसरी विवरण सङ्कलन गर्दा फोटो, अडियो, भिडियो लगायतका आवश्यक प्रमाण समेत सङ्कलन गर्नु पर्नेछ ।

१६. आयोगको अनुमति लिने सम्बन्धी व्यवस्था : (१) आचारसंहिता बमोजिम आयोगको अनुमति लिई गर्न पाइने कामको लागि सम्बन्धित निकायले त्यस्तो कार्य गर्नु पर्ने आवश्यकता पुष्टी गर्न आवश्यक सम्पूर्ण विवरण संलग्न गरी आयोग समक्ष अनुमति माग गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अनुमति माग भई आएको विषयमा सम्बन्धित महाशाखाले आवश्यक जाँचबुझ गरी सिफारिस सहित सम्बन्धित आयुक्त समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम जाँचबुझ गर्दा कुनै थप विवरण वा कागजात आवश्यक पर्ने भएमा महाशाखाले सम्बन्धित निकायबाट त्यस्तो कागजात वा विवरण माग गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (२) बमोजिम पेश भएको विषयको अनुमतिको निर्णय सम्बन्धित आयुक्तले गर्न सक्नेछ ।

(५) उपदफा (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विषयको जटिलता वा अन्य कुनै कारणले कुनै विषयमा आयोगबाट निर्णय हुनु पर्ने ठानेमा सम्बन्धित आयुक्तले त्यस्तो विषय आयोग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ र सो सम्बन्धमा आयोगले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ ।

(६) यस दफा बमोजिम अनुमति प्रदान गर्ने सम्बन्धी अन्य विषय आयोगले स्वीकृत गरेको मापदण्ड बमोजिम हुनेछ ।

१७. सवारी साधनको अनुमति सम्बन्धी व्यवस्था: (१) आचार संहिताको दफा १३ बमोजिम स्थानीय तह सदस्यको निर्वाचनको प्रयोजनको लागि उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधिले सवारी साधन प्रयोग गर्न अनुमतिपत्रका लागि सम्बन्धित निर्वाचन अधिकृत समक्ष अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कुनै उम्मेदवार वा निजको निर्वाचन प्रतिनिधिले निवेदन दिएमा निर्वाचन अधिकृतले देहायको संख्यामा नबढ्ने गरी अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा सवारी साधनको अनुमतिपत्र जारी गर्नु पर्नेछ :-

- (क) महानगरपालिका तथा उपमहानगरपालिकाका प्रमुख वा उपप्रमुखको लागि बढीमा दुई वटा दुईपाङ्ग्रे वा तीनपाङ्ग्रे वा चारपाङ्ग्रे विद्युतीय तथा यान्त्रिक शक्तिबाट चल्ने हलुका सवारी साधन,
- (ख) नगरपालिकाका प्रमुख, उपप्रमुख, गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्षको लागि एउटा दुईपाङ्ग्रे वा तीनपाङ्ग्रे वा चारपाङ्ग्रे विद्युतीय तथा यान्त्रिक शक्तिबाट चल्ने हलुका सवारी साधन,
- (ग) महानगरपालिका तथा उपमहानगरपालिकाका वडा अध्यक्ष तथा वडा सदस्यका लागि उम्मेदवार भएको वडाभित्र मात्र प्रयोग गर्ने गरी एउटा दुईपाङ्ग्रे वा तीनपाङ्ग्रे वा चारपाङ्ग्रे विद्युतीय तथा यान्त्रिक शक्तिबाट चल्ने हलुका सवारी साधन,
- (घ) नगरपालिका तथा गाउँपालिकाका वडा अध्यक्ष तथा वडा सदस्यका लागि उम्मेदवार भएको वडाभित्र मात्र प्रयोग गर्ने गरी एउटा दुईपाङ्ग्रे सवारी साधन,
- (ङ) विद्युतीय तथा यान्त्रिक शक्तिबाट चल्ने सवारी साधन नचल्ने गाउँपालिका वा नगरपालिकाको अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख वा उपप्रमुखका लागि दुई वटा घोडा र वडा अध्यक्ष वा वडा सदस्यको लागि एउटा घोडा ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम जारी गरिएको सवारी साधनको अनुमतिपत्रको अभिलेख सम्बन्धित निर्वाचन अधिकृतले राख्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (२) बमोजिम अनुमतिपत्र दिँदा त्यस्तो सवारी साधन मौन अवधिमा प्रयोग गर्न नपाइने कुरा समेत जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि “मौन अवधि” भन्नाले मतदान हुने दिनको अघिल्लो अठ्चालिस घण्टा अघि देखि मतदान सम्पन्न नभएसम्मको अवधि सम्झनु पर्छ ।

(५) उपदफा (१) र (२) बमोजिम अनुमतिपत्र नलिई कुनै उम्मेदवारले सवारी साधन प्रयोग गरेमा वा अनुमतिपत्र दिइएको सवारी साधन उपदफा (४) विपरीत मौन अवधिमा प्रयोग गरेमा त्यस्तो सवारी साधन कब्जा गरी निर्वाचन समाप्त भएपछि मात्र सम्बन्धित उम्मेदवारलाई फिर्ता गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(६) यस दफा विपरीत सवारी साधन प्रयोग भए नभएको सम्बन्धमा नियमित रूपमा अनुगमन गरी त्यसरी सवारी साधन प्रयोग भएको पाइएमा उपदफा (५) बमोजिम कब्जामा लिन जिल्ला आचारसंहिताअनुगमन समिति तथा स्थानीय तह आचारसंहिताअनुगमन समितिले स्थानीय प्रशासनलाई निर्देशन दिनु पर्नेछ ।

१८. आयोगले निर्देशन दिन सक्ने : (१) आचारसंहिता पालनाको सम्बन्धमा अनुगमन गरी आयोगमा विवरण वा जानकारी पेश गर्न आयोगले ऐनको दफा ४० को उपदफा (१) बमोजिम कुनै नियमनकारी निकाय वा अनुगमन वा अनुसन्धान गर्ने अधिकार प्राप्त सरकारी निकायलाई निर्देशन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निर्देशन बमोजिम अनुगमन गरी वा गर्न लगाई आचारसंहिता उल्लङ्घन भएको पाइएमा सङ्कलित सबुद प्रमाण सहित यथाशीघ्र आयोगलाई जानकारी गराउनु त्यस्तो निकायको कर्तव्य हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम अनुगमनको लागि सम्बन्धित निकायले खटाएको कर्मचारी वा व्यक्तिले आचारसंहिता उल्लङ्घन सम्बन्धी विवरण आवश्यकता अनुसार सोभै आयोग वा निर्वाचन अधिकृतलाई समेत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

अनुसूची-१
(दफा १७ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

सवारी साधनको अनुमतिपत्रको लागि दिने निवेदनको ढाँचा

श्री निर्वाचन अधिकृत,
निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय,
.....
..... ।

विषय : निर्वाचन प्रचार-प्रसारको लागि सवारी साधनको प्रयोग गर्न अनुमति पाउँ ।

स्थानीय तह निर्वाचनमा ..... गाउँपालिका/नगरपालिकाको ..... पदमा
..... (उम्मेदवारको नाम) ..... राजनीतिक दलको उम्मेदवार/स्वतन्त्र
उम्मेदवार भएकोले निर्वाचनको प्रचार-प्रसारको लागि देहायको विवरण अनुसारको सवारी साधन प्रयोग गर्न
अनुमतिपत्रको लागि यो निवेदन पेश गरेको छु ।

सवारी साधनको विवरण

क्र.सं	सवारी साधनको किसिम र संख्या	सवारी साधनको रङ्ग	सवारी साधनको नम्बर	सवारी साधनको धनीको नाम
१.	जीप/कार/भ्यान/टेम्पु थान :			
२.	मोटरसाईकल थान :			
३.	घोडा संख्या :		-----	

सवारी साधन प्रयोग गर्ने उम्मेदवारको नाम : .....
उम्मेदवार/निर्वाचन प्रतिनिधिको नाम : .....
दस्तखत : .....
राजनीतिक दल..... /स्वतन्त्र उम्मेदवार
मिति : .....

अनुसूची-२
(दफा १७ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

निर्वाचन आयोग
निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय

.....
.....
सवारी साधनको अनुमतिपत्र

सवारी साधन प्रयोग गर्ने उम्मेदवारको नाम, थर : .....

उम्मेदवारको वतन : .....

उम्मेदवारको राजनीतिक दलको नाम : ...../स्वतन्त्र उम्मेदवार

सवारी साधनको किसिम: .....

जीप/कार/भ्यान/टेम्पु/मोटरसाइकलको हकमा सवारी साधनको दर्ता नं. :.....

घोडाको हकमा रड: .....

सवारी साधन धनीको नाम, थर : .....

सवारी साधन धनीको वतन : .....

सवारी साधन दर्ता भएको प्रदेश : .....

अनुमतिपत्र बहाल रहने अवधि : .....देखि ..... सम्म ।

सवारी साधन प्रयोग गर्न पाइने स्थान : .....

कार्यालयको छाप

निर्वाचन अधिकृतको,-

दस्तखत :

नाम :

मिति :

द्रष्टव्य:

- (१) प्रस्तुत अनुमतिपत्र बमोजिमको सवारी साधन जुन स्थानमा प्रयोग गर्न अनुमति दिइएको हो सो क्षेत्रमा मात्र प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।
- (२) प्रस्तुत अनुमतिपत्रको आधारमा मौन अवधि (मतदान हुने दिनको अघिल्लो अठचालिस घण्टा अघि देखि मतदान सम्पन्न नभएसम्म) मा सो सवारी साधन प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- (३) अनुमतिपत्रमा उल्लेख भएको स्थान बाहेकको स्थानमा सवारी साधन प्रयोग गरेको वा मौन अवधिमासो सवारी साधन प्रयोग गरेको पाइएमा सुरक्षाकर्मी वा सुरक्षा निकायले त्यस्तो सवारी साधन कब्जामा लिई निर्वाचन सम्पन्न भए पछि मात्र फिर्ता दिनेछ ।